

**Høringsuttalelse fra Norsk Kvinnesaksforening til høringsnotat:
"Effektivisering av håndhevingen på diskrimineringsområdet" -
Forslag til endringer i håndhevingsapparatet på
diskrimineringsområdet**

Norsk Kvinnesaksforening (NKF) viser til Barne- og likestillingsdepartementets høringsbrev 19.10.2016 (ref. 16/2687), og har følgende merknader til forslag til endringer i håndhevingsapparatet på diskrimineringsområdet:

Privatiseringen – den nye nemnda.

I høringsnotatet foreslås det at lovhåndhevingsoppgavene skilles ut fra Likestillings- og diskrimineringsombudet (LDO) og overføres til en ny en-instans-nemnd, diskrimineringsnemnda. Nemda vil ikke være underlagt departementets instruksjonsmyndighet i faglige spørsmål. Dette nye håndhevingsapparatet begrunnes med at det vil gi en raskere og mer effektiv saksbehandling, fordi man bare må forholde seg til en instans. Saksbehandlingen i nemda skal som hovedregel være skriftlig. Lederen skal ha juridisk utdannelse og dommererfaring.

Dette forslaget til privatisering av håndhevingen på diskrimineringsområdet dreier seg om en endring av hele LDOs struktur og oppgave og innebærer en svekkelse – eller vingeklipping av ombudet. LDO blir fratatt oppgaver, kompetanse og makt. Avgjørelsesmyndigheten i kompliserte likestillings- og diskrimineringssaker legges til en juridisk nemnd uten slik kompetanse. NKF er sterkt kritisk til dette grepet, som vil kunne svekke likestilling og anti-diskriminering i arbeidslivet.

NKF er kjent med at LDO er i mot. Omorganiseringen gir også regjeringen en mulighet til å kutte enda flere stillinger.

Høringsforslaget legger til grunn at det «foretas en bevilgningsendring mellom Likestillings- og diskrimineringsombudet (LDO) og det nye håndhevningsapparatet som innebærer at LDOs bevilgning reduseres med utgangspunkt i kostnadene for om lag 12 til 18 årsverk» (Høringsnotatet pkt. 10.4.2. Kostnader for LDO s. 96). NKF stiller seg undrende til at en så omfattende omorganisering som det her foreslås, skal kunne gjennomføres uten at det bevilges ekstra midler, eller uten at bevilgningene til LDO ytterligere reduseres.

Effektiviseringen truer lavterskeltilbudet.

Endringer i oppgaveporteføljen til Likestillings- og diskrimineringsombudet (LDO) har også flere alvorlige konsekvenser for brukerne. I dag fungerer LDO som et lavterskeltilbud hvor de som opplever seg diskriminerte kan få sin sak behandlet. I dagens ordning kan man legge fram saken sin muntlig og det er også kostnadsfritt. I den nye ordningen forandres dette:

Saksbehandlingen vil foregå i den nye nemnden hvor klager både må betale gebyr, samt «som hovedregel» legge fram saken skriftlig (jfr. pkt. 1.2.4 Effektivisert saksbehandling). Dersom det er en bekymring for at det forekommer mange grunnløse klager, kan dette heller løses ved at rettighetsveiledningen hos LDO styrkes.

Den byråkratiseringen av klageprosessen som ligger i det nåværende forslag, innebærer at det vil bli betydelig vanskeligere for store grupper å

få behandlet sine saker. Representanter fra minoritetskvinner peker blant annet på at den foreslåtte ordningen vil kunne gjøre det svært vanskelig for mange å fremme sin sak: Kravet til skriftlig språkbeherskelse og dårlig økonomi vil i realiteten kunne hindre mange fra å klage. Det er viktig at håndheverrollen ikke utformes slik at den føles og gjøres mindre tilgjengelig for de som trenger den mest.

NKF advarer derfor mot dette, da kravet til skriftlig saksframlegg og gebyr vil kunne utelukke nettopp de gruppene som i størst grad har behov for å fremme klager på diskriminering. Det foregår fortsatt mye skjult diskriminering i Norge og det er et stort behov for å videreføre og styrke lavterskeltilbudet på diskrimineringsfeltet.

Pådriverrollen skilles fra håndhevingen

I BLDs høringsnotat hevdes det at det er nødvendig å skille pådriverrollen fra håndheverrollen for å sikre LDOs nøytralitet, og at dette ligger til grunn for forslagets todeling mellom nemdas håndheverrolle og LDOs pådriverrolle. NKF etterspør belegg for og en vurdering av at LDOs pådriverrolle skal ha medført problemer for LDOs nøytralitet. Tvert i mot har samspillet mellom LDOs ulike funksjoner som pådriver og håndhever, blitt trukket frem som positiv, jfr. Likestillingsutvalget (NOU 2011:18). Samspillet mellom de to rollene har vært viktig for å styrke det faktiske og konkrete diskrimineringsvernet. Gjennom sin rolle som håndhever har LDO skaffet seg erfaring fra enkeltsaker som har styrket ombudets kunnskapsgrunnlag om hvordan diskriminering foregår. Dette kunnskapsgrunnlaget styrker ikke bare pådriverrollen, men bidrar også til at ombudets kompetanse som

håndhever styrkes. NKF frykter derfor at den foreslåtte todelingen i praksis vil svekke likestillings- og diskrimineringsvernet.